

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fr., 6 luni 3 fr. 50 cr., 3 luni 1 fr. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fr., 6 luni 4 fr., 3 luni 2 fr.
Pentru străinătate pe an 12 fr., 6 luni 6 fr., 3 luni 3 fr.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhiepiscopale Sibiu, strada Micașilor nr. 47.

Correspondențele și adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Micașilor nr. 47.
Epistole nefranse se refuză. — Articuli nepublici nu se însoțesc.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rândul cu litere gonduose — și timbru de 30 cr. pentru
fie-care publicare.

Revista politică.

Sibiin, în 18 August.

Dintre toate călătoriile principilor, dice „P. Ll.”, câte figurează în programa luni viitoare nici una nu interesează, cel puțin pe publicul din Austria și Ungaria așa de mult cum interesează călătoria monarhului la Triest, însoțit de regina (imperateasa) de principala de coroană și de princesa de coroană, care va avea loc în cea mai de aproape a doua duminică (în 29 Aug. st. v.). Despre visita principelui Nicolae din Muntenegru ce o face tocmai acum în Viena, nu voim se mai vorbim; oamenii își dau toată silința a explica visita aceasta de stat favorabil și nu ne simțim chemați a critica fără milă comentarele cele frumoase, cu atât mai puțin a adera la dînsule. De călătoria care țelul Rusiei se dice că ar avê de gând a o întreprinde la Copenhaga, Berlin și Viena, nu se mai vorbesc și se pare că proiectele acestora înainte de a fi fost născute, sau prefăcut în nimica. Din contră cu visita familiei împ. și reg. la Triest, este cea mai mare serioșitate și prezența locuitorului Pretis în Viena a fost destinată de a stabili aranjamentul călătoriei și al petrecerii definitive, ceea ce în fapt s'a și făcut. Visita monarhului în Triest a fost prevedută îndată la început când s'a născut ideea exposițiunii și se înțelege de sine că fapta iredentistă de la 1 August mai mult a promovat planul acesta decât l'a împedit. Mai mult. În programa cea originală prezența Majestății Sale regine (imperatesei) nu era proiectată. Doriința proprie a reginei și ninsința explicabilă, a face după toate cele întemplate ca festivitatea să fie pe cât se poate de splendidă, programa de călătoria a monarhului fu îmbogățită cu adausul acestor tururi în Triest, de sigur, foarte îmbucurătoriu....

Poarta în fine s'a decis și proclama pe Arabi pașă rebel și, supu-

nându-se condițiilor propuse de Engiltera, a lua parte la expedițiunea din Egipt: dacă Englezii nu vor fi terminat cu Egiptenii până se vină și Turcii.

Diarele franceze gambettiste nu încetează de a aproba atitudinea engleză în Egipt. De altă parte se împropetează scirea despre simptome de mișcări fanatice mahomedane în Siria. Unele foi mai cu seamă germane dic, că Franca caută un pretext pentru ca să se poată așeza și ea în Siria ca Englezii în Egipt.

Grecii se vîd pe neașteptate încăerați cu Turcii. Din Larissa vine scirea că 800 de turci s'au concentrat la granița ca se recupe Calariderven dela Greci. Generalul Grivas a luat măsuri să respingă un atac eventual. O telegramă dela Constantinople, după care Grecii ar fi vrut să ia cu puterea numita localitate, spune, că Raghîb pașă ar fi bătut pe Greci, cauzându-le pierderi mari. Dintre turci 8 morți.

Resboiul în Egipt.

„Națiunea” de Marți scrie:

Rep-diaceua și energia cu care generalul Wolsley oprează în Egipt dovedesc pe de o parte abilitatea comandantului englez, pe de alta încrederea trupelor britanice în superioritatea capului lor. Pe când generalul Hamley ține în loc corpul de armată egiptean dela Kafr-el-Dewar și-l împiedcă de a se uni cu trupele care trebuie să oprească mersul lui Wolsley asupra Caiului, Wolsley ia ofensiva în partea dela răsărit a țării și înaintează dela Ismailia spre Tel-el-Kebir, unde Arabi Pașă ar fi concentrat o forță de 25,000 oameni și 60 tunuri. Această mișcare pare a fi decisivă în lupta Englezilor contra lui Arabi; căci, dacă generalul britanic va isbuti să ocupe Tel-el-Kebir, atunci se eșează în punctul de mijloc al drumurilor de fer egiptene și se apropie într'un mod

considerabil de Cairo. Este mai mult decât probabil că întreprinderea lui Wolsley va fi și la Tel-el-Kebir încoronată de succes. Dictatorul din Valea Nilului, pe lîngă lipsa absolută de tact politic, pare a nu avê nici multă pricepere în chestiunile de strategie; altminterlea n'ar ținea el un corp de armată numeros la Kafr-el-Dewar, pe când inimicul îi ia unul după altul toate punctele strategice din partea dela răsărit.

Dar aceea ce este mai important de căt operațiune militară, sînt scirile ce ne sosesse despre resculări ale poporului contra Napoleonului egiptean încă dela început noi n'am pus nici un temeu pe manifestările lui Arabi, pentru că revolta cătorva ofițeri nemulțumiți cu soldele lor nu se poate numi o revoluție populară. Cei ce vorbesc de un partid național egiptean, consideră pe locuitorii din Valea Nilului tot așa de înaintați în viața lor publică ca nu știm care popor european. Greșala este și mai mare dacă cine-va nu ține seamă de progresele realizate în Egipt în cursul acestor trei ani din urmă. În fapt, nici o dată poporul egiptean n'a stat mai bine de căt după depunerea lui Ismail și de la suirea pe tron a actualului Kediv. Contribuțiile locuitorilor către stat sau redus, perso-ner lor s'a regulat într'un mod mai omenos, măsurile violente au fost înlăturate cu desăvîrșire. Controlul european, în contra căruia s'a ridicat căți va fanatici, în loc de a fi o calamitate, era o adevărată fericire pentru popor, pentru că aducea ordinea și economia acolo unde până la densus domise desfrîul și risipa cea mai nesocotită. Dreptatea, necunoscută sub administrațiile anterioare, și luase rolul său bine-făcător în stat, și toți călătorii imparțiali mărturisesc cu mulțămire străduințele guvernului Tewfik pentru îmbunătățiri reale. Și ori căt de simpli și de primitivi ar fi nenorociții de Fellahi, atata lucru înțeleg și ei că sub actualul Vice-Rege erau mai puțin jefuiți

de căt sub domniile de mai nainte și că Arabi și soții lui pradă pretutindenea fără a le garanta un viitor mai bun.

Eată pentru ce Fellahi, cu tot patriotismul lor, fug din tabăra lui Arabi și caută a și relua pacnicile și umilele ocupații. Eată pentru ce ei voiesc mai bine a da ajutorul lor compatriot decât furiosul lor compatriot.

Lucrul devine cu atât mai serios pentru Napoleonul Egiptului, cu căt această resoală în contra sa se produce în Valea Nilului de sus și în Sudan. Întemplantu-se se fie bătut în Egiptul de jos, — ceea ce este mai mult decât sigur — și voină a se retrage în partea de sus a țării spre a organiza aci un resboiu mic, va întemplan pretutindeni împotrivire s'au cel puțin indiferență. Negreșit anul englezesc joacă și va juca un rol principal în această resoală a Fellahilor contra lui Arabi, dar tocmai această venialitate a indigenilor dovedesc slăbiciunea terenului, pe care dictatorul Egiptului își clădea edificiul său politic și social. Încă de pe acum Beduii nu au început a și aduce oare cari servicii de dragoste, cari nu sînt fără valoare pentru Englezi. Așa pe linia Bulak-Dacur i'au rupt mai multe șine dela drumul de fer ce duce spre Egiptul de sus, și când va fi bătut și nevoit a se retrage în partea de sus a țării, această retragere îi va fi imposibilă.

Toate aceste împrejurări fac din drama egipteană o comedie costisitoare, în care personajul păcălit va fi crutul organizator al măcelurilor din Alexandria, iar tabloul final va fi încărcarea bietului Fellah cu plata deșăgubirilor de resboiu și a stricăciunilor ce au suferit Europeanii în Alexandria și în alte orașe. Precum se dă, guvernele respective au și făcut demersuri în această privință.

FOIȚA.

Poveștile Peleşului de Carmen Sylva.

(Urmare)

„În mândra panoramă ce ne înfrățisea lanțul nostru de munte, Carmen Sylva a descoperit o lume tot așa de mărețată ca priveștița Caraimanului sau Ceahlăului, o lume tot așa de sănătoasă ca aerul plaiurilor.

Resultatul acestei descoperiri se vede în volumul de față. El este elegant imprimat și de un format gențil, pe hârtie de lux, așa că plăcerea ochilor nu este mai mică decât plăcerea spiritului. Cugetările sînt ca oamenii: ca se placă trebuie se fie bine îmbrăcate. În scurt, tiparul nu ia nimic din valoarea cărții, și forma este într-o perfectă armonie cu fondul.

O frumoasă personificare a riuțelului Peleş, minunatul povestitor al celor nespredece legende, formează oare cum uvertura operii. Și precum

o uvertură cuprinde în sine motive principale ale piesei și te predispuie pentru situațiunile ce au să se desfășure, de asemenea această admirabilă prosopopeia te introduce în caracterul general al scrierii și te prepară pentru lumea fantastică a dînelor. Apoi limba în care este descrisă firea Peleşului, este așa de colorată, așa de plastică, încât îți se pare că te afli mai mult în fața unui tablou de Tițian de căt că tețeti o carte. Plăcerea ce am simțit cînd am văcută bucată, mă ispășește și acum. Ași reproduce în întregul lor cele cinci pagine, dacă nu m'ași teme de a fi acusat că am tras o nouă ediție fără învoirea Autorilor.

Cu toate acestea nu mă pot opri de a transcrie aici câte-va linii, ca specimen al capitolului întreg:

„E un voinic minunat Peleş, cu pîrul creț, și cu adănci ochi albaștri, și e atât voios și de tare, fiind că s'a născut în adăncimele unui munte uriaș. Se dice că vine dintr'un lac năpraznic, carei acuns în fundul pămîntului și în care șed dînele apelor. Și dacă stai mult lîngă Peleş,

„așa de mult, că de stătut ce stai să uiți lumea, auzi cu totul deslușit căntările dînelor.

„Chiar se iverse din când în când „câte o dîină, care plutind pe o frunză mare și lată de alungul Peleşului la vale, alunecă din treaptă în treaptă peste cascadele apelor și privește cu ochi voioși la lume. Dar nu poate să o vadă de căt acela care s'a născut pe la toacă și n'a avut nice adănci vire cuget rîu în sufletul lui.

„Ele netezesc cu degetele lor gingașe pletele crețe ale lui Peleş și vorbesc pe șoptite cu dînsul despr leagănul lor cel acuns în tăieștele muntelui, apoi el le pune în față oglinzi mitite, ca să și vadă chipul tandrașilor. Ear șoptele lor sînt tainice ca și când s'ar furișă prin frunziș adierea unui vînt domol.”

Și descrierea se continuă în cursul a cinci pagini, introducîndu-ne din ce în ce în lumea visurilor, dar făcîndu-ne iluștine ca înșuși adevărul. Pentru ce? pentru că Autora, printre un fel de intuițiune internă, vede

tot ce descrie, și acele ființe imposibile, absurde în aparență, devin tot așa de reale ca și realitatea, însă avînd avantajul de a plăcea căte odată mai mult decât dînsa. Este așa de dulce se părăsesc lumea reală! Ne simțim așa de fericiti că am scăpat de lanțurile nesuferite ale logicii, și am sburat în lumea splendidă și vaporosă a imposibilității.

Dintre toate poveștile coprinse în acest gingaș volum, cea mai frumoasă este fără îndoială Omul. Supunerea orbă, cea resemnatiunea mai-mai creștină a tînerului Emanoil și greutățile ce învinge numai prin blîndețea sa de ânger, amorul său așa de candid, totdeauna așa de ardent pentru Kadă, sînt descrise cu o simțire așa de adevărată cu un patetic așa de sincer, în căt admiratiunea nu le va părăsi nici odată.

Poate că Omul ar ocupa, din punctul de vedere al invențiunii, primul rang între cele 11 povești ale Peleşului, după Valea Cerbului nu ar veni să l' dispute. Este o mai mare putere de concepție în această din urmă, lumea mai grățioasă, imposibi-

Correspondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Dej 15/27 August 1882. Adunarea generală a Asociației trans. pentru literatura română și cultura poporului român, s'a deschis astăzi de către vice-presidentul ei consilierii de tribunal suprem în pensie, domnul Iacob Bologa prin o cuvântare potrivită, primită de numerosul public cu aplauze. La cuvântarea domnului vice-president a răspuns d. prof. Vela în numele Dejenilor pentru rara frecv. care, ce li a făcut Asociațiunea tinânduși acolo adunarea generală din anul acesta.

A urmat apoi ordinea zilei conform programei publicate deja prin diarele noastre.

La ședință au participat prefectul comitatului Banffy și subprefectul, ear protonotariul comitatului a asistat până la ridicarea ședinței în calitate de comisari (?) al guvernului.

Telegrame de felicitare au sosit dela Reghin, care a făcut electrizațiunea impresie asupra publicului. Asemenea făcu foarte bună impresie, putem dice neobișnuită până acum, raportul comitatului, cetit de către secretariul domnului Dr. Daniil P. Barcian. Raportul este lucrat cu multă diligență, are o limbă frumoasă românească, limbă necunoscută până acum, pela asociațiunea noastră.

Înainte de a intra în deliberarea obiectelor s'a făcut propunere, ca totdeauna la începutul ședinței să se constate numărul membrilor, cari au sosit pe lângă tașca anuală, și numai aceștia se poată participa activ la deliberările adunării. Motivarea s'a făcut provocându-se la înlesnirea ce se va ajunge prin această măsură. Propunerea s'a primit cu unanimitate.

La prânzul comun au luat parte aproape întreg publicul.

Concertul anunțat, nu s'a putut ținea. Motivele nu le știu încă. Se poate însă că nu s'au putut prepara oamenii din cauza scurtimei timpului și a multelor agende împreunate cu adunările generale. Așteptăm însă îndestulitoarea desdaunare dela balul Asociației care promise a fi splendid.

Sân-Petru în 15/27 August 1882. (Constituțiunea provisorie a Reuniunii învățătorilor greco-orientali din districtul Deva.)

Conform cerculariului Prea Venerabilului Consistoriu arhidieceșean dto. 6. Iulie a. c. sub Nr. 2655 scold. toți învățătorii din întreaga Arhidieceșă, au trebuit să se întrunească fie care la districtul de care aparține spre a lua parte la discușiunea obiectelor

statorice pentru conferințele anului acestuia.

Luni în 9 ale curenteii avu loc în Deva, prima ședință sub prezidiul Prea Onoratului domn Ioan Papiu protopresbiter al tractului Devai, așezor și comisariul consistorial carele prezentându-se la oarele ficsate rosti o cuvântare corespunzătoare, arătând cine a fost întemeietorul ideei, care e scopul acestor întruniri, accentuând mai departe, că aceste întruniri numai atunci vor putea da fructele dorite, dacă vor fi îmbrățișate cu viu interes din partea învățătorilor. La aceasta Domnul învățator Nicolau Bârsan, în numele corpului învățătoresc, răspundând, salută pe domnul comisar.

Ne fiind prezenți toți învățătorii acestui district, spre a putea trece la actul constituției s' se designează din partea prezidiului de notari ad hoc: Domnii: George Reit și Simion Filimonescu, amânându-se acum deocamdată constituirea; se înscriu membrii prezenți, se dă cetire cerculariului V. Consistoriu și îndrumarea emanaată comisarilor conferințelor, se împarte între membrii prezenți. Proiectul de Statute a Reuniunii învățătorilor; de decidenți se alege o comisiune de cinci în persoanele Dlor. George Gila, George Reit, Solomon Săbău, Nicolau Bârsan și Simion Filimonescu spre a și da părerea asupra statutele și a raporta în prosima ședință. Comisiunea raportează prin raportorul se. G. Ghila care recomandându-le se primește și în desbatere specială pe lângă unele aditamente. Marți abia în ședința de după ameezii se mai completară în cânta numărul învățătorilor și astfel se trece la constituire; alegându-se de președinte Prea onoratul domn Ioan Papiu, vice-președinte On. D. Georgiu Susman directorul școlilor capitale din Dobra, secretari domnii: Georgiu Gila învățator în Deva și Iacob Germân inv. la școala capitală din Dobra; casarier dl. Toma Neamțu inv. la școala capid. din Dobra, controlor dl. Ioan Cioran învățatoriu în Brănișca, bibliotecariu dl. Nicolan Bârsan învățatoriu în Romos ear de membrii în comitet Domnul Georgiu Reit învățatoriu diriginte în Sân-Petru, afiliat Sacl și Unciuc, dl. Ioan Balomiri inv. în Orăscioară, dl. Adam Groza și dl. Petru Ștefane Preda inv. în Petrița. Fiind în modul acesta constituți, trece la desbaterea punctului 2 litera a.

Reportorul comisiunii însărcinat cu opinarea asupra „Metodiceii speciale“ dl. Iosif Popescu raportează conferinței. În urma unei desbatere se primește raportul cu puține modificări

Într'una din zile, bătrânul suveran, gândindu-se că o-dată va fi chiermat în peștera de aur, voese se și alega mai dinainte un moștenitor, și tocă curtea e bucuroasă a slujii fetei lui, dată ea va primi teribila încercare a alegerei lor.

Atuncea imperatul bătu din palme. „Carpații bușnău în lung și în lat, și năpraznic se auți un tropot de copite și nește plesnete de biciu, cea ce venea și se apropia ca o furtună. Fata Imperatului ședea călare pe un cerb și ținea de lanțuri de aur, alți deșce într'o mână, ear de cealaltă învritea biciul lung ca cel mai mare șerpet și strălucitor ca cel mai înșocat fulger. Figura îi ajungea parcă în cer, ear p'urul îi fluturata în vânt, învelind-o ca un nor ușurel, ce ascunde soarele pe o clipă. În loc de seare dedeau lucruri cei doi lucașari, fâri din fața ei și dinții ești printre buzele zimbitoroale la iveală. Ear tropotul de copite era înșoit de chioțele copilei și de cântecele ei.“

Cole trei încercări la cari se supune uriașă copilă sunt de o cruzime

și se recomandă conferinței manuale: „Metodica specială“ de dl. Simion Popescu.

Obiectul de sub lit. b) „cassa de păstrare școlare“, după mai multe debateri, pro și contra arătând fie care parte argumentele sale, se decide, ca fiecare învățatoriu aducând la cunoștința preotului tema aceasta se o facă obiect de desbatere în comitetul parohial, apoi rezultatul se'l facă cunoscut acesta inspectorului districtual școlar, care apoi se poată face o consemnare exactă V. Consistoriu la timpul său.

După acestea a urmat prelegeri practice. Prelegând domnul Popescu despre declinarea pronumelui personal dl. George Reit o lecțiune despre Adiectiv, dl. Ioan Cioran despre articol, dl. George Ghila din Geografia despre cele 8 (șințuri) regiuni ale lumii.

Cu ocaziunea acestei întruniri mi am făcut și unele observațiuni. Învățătorii nu sunt punctuali cu prezențarea. Dela începutul primei ședințe și până la încheierea lor, tot vin. —

Afacerea dela Tisza-Eszlár.

În privința acestei lungi și complicate afaceri „Pesti Hirlap“ serie următoarele:

„Ne este imposibil să mai tăcem ne este imposibil să nu ridicăm vocea în acea afaceri fatală dela Tisza-Eszlár. Ar fi o viola infam datorie unei prese oneste, dacă nu am arăta acea țesătura grozavă de neglijență, abuzuri, arbitrarități, prostii și scandaliuri ale cărei fire le țese de luni de zile tribunalul în unire cu ministrul de justiție și care face din afacerea dela Tisza-Eszlár un punct mai mult vestit al istoriei noastre culturale, decât întrebarea, dacă oarei întrebunțează sau nu sânge creștin spre scopuri rituale.“

Noi nu întrebăm dacă oarei sau alții au ucis pe beata fată, nici dacă omorul a fost o crimă rituală sau ordinară. Mai important decât aceasta e întrebarea, dacă în Ungaria există o jurisdicție penală și o conducere a justiției și dacă la acestea drepturile individuale sunt respectate. Căci dacă guvernul ar procede în toate ca în afacerea dela Tisza-Eszlár, atunci ar fi păcat să întreție cine va o instituțiune judiciară așa de micșoane, plătind membrii ei cu deșce milioane pe an. Atunci ar fi mai bine, că ori-cine se și apere cu pumnul sau cu arma averea și libertatea.

Acei oarei sunt sau vișoavați, sau nevinovați. De sunt nevinovați, trebuie sciberati. Sunt vișoavați, trebuie scpândurați. Însă caută se protestăm energetic, că atât deșținerea lor, cât și toată afacerea se trângănează se hră-

revoltătoare, dar ea le învinge cu un eroism supranatural. După a dona încercare fata „doarme un somn ușor și adânc sub un stejar uriaș, prin care se furigau rațele lumii ca se „vață pe adormita frumoasă ce și „pruse brațele drept căpătăiu și cu „prinsă, de cel mai dulce somn copilăresc, visa cu buzele desfăcute.“

Dacă în loc de espresuniua comună desfăcute s'ar fi pus cuvântul întredeschise sau pe jumătate dschise, taboul întreg al copilei adormite ar fi demn de a figura pe o pânză a lui Correggio. Atăta grație naivă și atăta natural respiră aceste câteva linii!

Dar desnodământul sfâșiator al acestei tragedii sângeroase este tot așa de sâlbatic ca și persoanele cari ocupă scena.

Dangely.

(Va urma.)

nesce neliniștea în lume, se face o gungunanie după alta, se acopere cu rușine reputația națiunii și a justiției din Ungaria.

D. ministrul Pauler, prin naivitatea și slăbăciunea sa, se și espue peoana sa, dar nu onoarea națiunii.

În rezultatul final e indiferent, dacă cercetarea e condusă de prostie sau rea voință. Fapt este, că rezultatul cercetării este nul. Afacerea nu se mișcă din loc. Publicul e alarmat pe fie-ce și prin șgomotele cele mai absurde: unele organe judiciare umplu foile cu comunicări deșverate sau inventate. Ministrul de justiție face parcă doarme. Într'aceste națiunea e dusă de nas de către tribunal într'o afaceri așa de importantă, fără să știe unde.

Ca jude de instrucție se angajază un tânăr, care de abia și a scuturat praful școlii, care nu cunoaște lumea și acum învață legile în practică și care nici nu poate fi numit jude instructor, fără a nu se viola grav legea. La noi însă se face așa ceva; de cinci luni ministrul de justiție privește linișcit, cum această afaceri, și cu ea autoritatea justiției, sunt batjocorite în mâile acestui individ june și neesperimentat. Tarul rus e ucis, cercetarea descopere tot în două luni. Teatrul King arde, pier 500 oameni, cercetarea are de o sută de ori mai mult de lucru decât în afacerea dela Eszlár, și cu toate acestea cercetarea și-a terminat opera în patru luni, ear la noi trec cinci luni și cercetarea nici nu s'a început bine.

Noi întrebăm pe d. ministrul Pauler: Are d. sa cunoștință că acum cinci luni a dispărut fata Ester Solymosy, că disparițiunea ei formează necontentiu obiectul cercetării, că de aici s'a născut o nelinesce mare profesională și socială și că tribunalul însărcinat cu această afaceri, nu este sau nu vrea să corespundă misiunii sale? Crede oare d. ministrul, că e bine ce s'a făcut și că se poate face tot așa în veci?

Varietăți.

* (Comandant militar în Transilvania), se mai dice, că va fi denumit Schönfeld, care este în Triest în aceeași calitate.

* Se vorbia că ministrul plenipotențiar al Austro Ungariei, d. baron de Mayr, va fi permutat din Bucuresci.

După cum află „Pester Lloyd“, organ autorizat a guvernului maghiar real.

Scirea aceasta e pur și simplu o combinațiune care nu are nici un temel.

Prin urmare d. baron va continua a reprezenta politica și interesele Austro Ungariei în Bucuresci.

* (Postal). Cu 1 Septembrie n. se deschide stațiune postală în Măgerus (Sojo-Magyaros), comitatul Solnoc-Doboca, care va fi în correspondență cu cursul poștei dintre Dej-Bistrița. De cercul acestei stațiuni se ține: Arcașia, Chintaleu, Chiraleș, Magerus, Cristurul-Șieului, Scula, Tigu. Oficiul postal este împunternic a primi scrisori și pachete pre-um și bani pe lângă asignațiunile postale și remburse până la valoarea de 200 fl. v. a.

* (Petrecere socială.) ni se scrie dela Maderat, comitatul Aradului, se va aranga în edificiul școlii confesionale române de acolo în seara dela 22 August st. v. Petrecerea este arangiată cu scop de a mări fondul școlii române confesionale din acea localitate. Începutul va fi la 7 oare seara; prețul de intrare e 1 fl. de persoană și 2 fl. de familie. Alte oferte mărinoase încă se primesc cu mulțămii și se vor cuta. Invitat la petrecere de a se considera ori ce român binevoitoriu. De asemenea arangatori sunt oferte dela ori ce român binevoitoriu, care oferte sânt a

lui, — așa de necesar în basme, — este dus la o treaptă cu mult mai înaltă. Pe când Emanoil ne înfățișează forța negativă, ascultarea resemnată a călugărului din evul de mijloc, Valea Cerbului ne transportă în timpurile Ciclopilor și ale semi-șeilor pentru cari nici o ispravă nu este cu neputință. Aci dăm peste „un neam de oameni mari în putere, mândri și de giurg împregiur de temut, fiind-că lucrul de care se apucă ei trebuie să ese cu bine la capet. Ei trăesc sub cerul liber, dorm pe zăpadă și se scaldă în apele reci ale muntelui. Ei sânt așa de mari în cât, în cântiva pași, urcă munții cei mai înalți, și „dacă lovesc un copaciu, ei rămăno în „veci-vecilor strimb. Ei beau lapte de „cerboanca inaripate și călăresc pe „cerbi inaripați.“

Cine ar putea întrece în făptură și putere pe acești rivali ai Ciclopilor?

Și cu toate acestea, nici unul nu este de o potrivă cu regele lor și cu fata acestuia frumoasă și voinică Vijelio.

se adresa la dl I. Popescu not. com. in Maderat.

* (Cogălniceanu e bolnav la Paris) și diarele de preste Carpați spun că în zilele acestea s'a făcut o operațiune.

„Cele din urmă telegrame ce ne sossesc din capitala Franței, (dice „Națiunea, aduc plăcuta știre, că operațiua a reușit și că peste puțină vreme fostul nostru ministru pe lângă presidentul Republicii franceze se va întoarce în sinul numeroșilor săi amici pe deplin sănătos.

Comunicăm această veste cu o deosebită plăcere.“

* Sculptorul Stork s'a întors din Bulgaria unde guvernul român l' trimisese ca se aleagă locurile cele mai nimerite pentru ridicarea mai multor monumente în memoria soldaților căduți pe câmpul de luptă.

S'ar fi hotărât a se construi: la Grivița o capelă de piatră și la Plevna un monument comemorativ; la Rahova o statuă de bronz pe un pedestal de granit; la Smardan un monument.

PARTEA ȘTIINȚIFICĂ ȘI LITERARĂ.

Închiderea elevilor în școală.

(Operat edit în ședința reuniunii districtuale din Zarand, ținută în 6 August 1882 de Ioan German, invet. la școala normală din Brad.)

Ori cât se va vorbi despre pedepse și remunerațiuni în școala populară, tot nu vom pute esauiria nici odată materialul. Materia este atât de vastă, și stă în așa strinsă legătură cu progresul învățământului, încât nu vom greși dacă ca: fiecare pedepasă și fie care remunerațiune care a fost s'au este în us, s'au care ar fi de a se introduce, merită ca se o tracterzi cât se poate mai în detaliu.

Dit'es vorbind despre pedepse și remunerațiuni șunt cu preferință mijloace de educațiune.“

Pedepsele în specie sânt pentru moralitate, ceea ce este medicină pentru recăpătarea sănătății. De aci și este o consecință logică, că ori ce pedepasă se o așteptăm cu atât mai mult cu cât e mai usitată.

Ce cercăm dar la noi Români, care pedepasă e mai usitată?

Pre timpul absolutismului, și mai înainte, pedepsea cea mai usitată, — așa dicând, pănea amară de toate zilele a elevului, — a fost pedepsea corporală, bătaia cu vârgi, trasul de păr și de urechi, palme, ingenuchiarea etc. Există în multe școli de ale noastre, chiar și astăzi pedepsa corporală cu toate nuanțele ei.

Mângăerea noastră tristă poate fi numai aceea că Maghiarii și Sații încă o mai folosesc, pe lângă escușțiuni.

Pedepșa corporală însă ce o moștenire a evului de mijloc începe a dispărea. Cu ea începe a dispărea și alte pedepse, ce ereștrăm, s'au adoptă-răm dela străini precum: ingenuchiarea pe boambe de curcur, ținerea de lemne pe brațe în timp mai îndelungat, starea într'un picior, punerea unui scașu în gură, purtarea unui asin dedeps pe o scândură s'au hârtie și alte pedepse de care trebuie să se rușineze ori care învățătoriu, ce nutrește în sinul său simțăminte umane.

Este adevărat că până când va dispune omul, respective elevul de voința liberă, până atunci învățătoriu va trebui se aplice pedepse. Nici un om, carele a studiat natura omenească nu va putea pretinde dară, ca din școală se caseze ori ce pedepse aceea însă o pretinde astăzi pedagogia modernă și încă cu drept cuvânt ca pedepsele se poarte tipul umanității și al bunei voințe părintesci.

Se revenim acum la tema noastră — după acest scurt exordiu — închiderea elevilor în școală, carea este cea mai usitată pedepasă atât în școlale poporale cât și în gimnasia.

Închiderea elevilor în școală este o pedepasă naturală, și totodată corespondătoare. Naturală: pentrucă prin ea cel ce a făcut abuz de libertatea sa, se despoaie pre un timp anumit de libertate.

Corespondătoare, fiindcă ne ajungem scopul ce dorim d. e. un elev nu și-a făcut temele din comput, l' închide în școală pentru ca să și lucre în prezența mea. Influența acestei pedepse asupra elevului atâră totdeauna dela aplicarea ei.

Dacă se aplică reu, este și ea stricăcioasă ca toate lucrurile din lume cari se întrebunțează reu. Aplicată însă bine ea este cel mai eficace mijloc pentru prosperarea învățământului și consolidarea moralității elevului.

Închiderea elevului în școală o vedem practisată sub mai multe nuanțe.

Unii învățătorii rețin pe elev în școală în timpul precând ceilalți es afară între oare, când se joacă ceilalți s'au apoi după ce elevii ceilalți s'au depărtat acasă — fiindu-se oarele de predicțiune. Nu incuă însă ușa școlalei; alții incuă ușa școlalei, și elevul nu poate se casa afară, școala dară se preface în arest.

Unii învățătorii închid pe elevi în o altă oadaie, s'au în vre-o localitate întunecoasă d. e. celariu, lemniară etc.

Reținerea și respective închiderea în școală este: parțială, când numai un elev se închide în școală — și generală: când se rețin ori se închid mai mulți elevi s'au clasa întreagă. Pedepsa se întrebunțează atât față de prunci, cât și față de prunce.

Unii învățătorii închid pruncii și pruncele împreună. Închiderea elevilor poate se fie împreună cu vre-o ocupațiune, carea elevii trebuie se o îndeplinească în prezența învățătorului.

Numărul unor atari învățătorii însă este foarte mic. Cei mai mulți învățătorii dând ocupațiuni pruncilor se departă pre acasă la lucrurile sale. Sânt și învățătorii de acia și încă mulți — cari lasă pruncii închiși fără nici o ocupațiune. Tendenta învățătorilor celor din urmă este ca: prin foame să l' constringă pre elev a-și face altădată datoria cu scupetate.

Durata închiderii variază dela 1/4 oară până la 8 oare, și chiar o și întreagă.

Am amintit câteva din nuanțele închiderii, se vedem acum, cari sânt opiniile pedagogilor renumiți relative la ea.

În principiu mai toți pedagogii adoptă între pedepse: închiderea elevului în școală. Diferesc însă pedagogii cu privire la aplicarea acestei pedepse.

Franke¹⁾ dice: „de pedepsele oprite se ține și închiderea elevului în loc întunecos, pentrucă pruncilor timiși, ușor le causează daune“. El admite dar închiderea dar nu în loc întunecos.

Körner²⁾ dice: „reținerea în școală ar trebui se fie cea mai mare pedepasă“.

Ohler³⁾ dice: la esecutarea acestei pedepse, în școala populară, se nu se folosesea nici odată un alt loc, decât încăperea școlalei. Tot odată se ne fie regula: ca elevii se nu rămână nici odată fără supraveghere, și fără ocupațiune acomodată.“ Admite dar închiderea condiționată.

Kehr⁴⁾: învățătoriu trebuie se aibă totdeauna supravegherea asupra

pruncilor, ce rămân în școală; pentru că fără supraveghere ușor se pot născ greșele, cari dau ansă la greșele și mai mari.

Puții sânt cari nu admit aceasta pedepasă la nici un cas ci o condamnă ca „inhumană, vătămătoare sănătății și carea despoaie pre prunc de demnitatea sa“ (Pädag. Reform Nr. 23).

În consecință ar trebui se respundem: care în împregiurările noastre școlare este aplicabilă închiderea elevului s'au elevilor în școală?

Respunsul însă l' vom pute da numai cercetând mai întâiu: ce influență poate ave închiderea în școală, asupra elevilor închiși, asupra învățătorului și asupra părinților elevului.

Influența, ce are închiderea în școală asupra elevului atâră:

a) dela etatea elevului; b) dela localitate; c) dela durata timpului de închidere; d) dela supraveghere; e) că este pruncul numai singur inchiș și incuș și pe lângă aceea că i este și mâncarea oprită s'au ba; f) dela seces asupra unei fiței va ave închiderea cu mult mai mare influență ca și asupra unui elev; g) dela temperamental și gradul de desvoltare al elevului; h) dela starea sanitară a lui, și dela creșterea, ce a avut până aci.

Pentru prima oară, când se dictează unui elev „închiderea în școală“, ea are o influență deprăimătoare. Plăsete și rugări sânt urmările ei. Toți elevii se departă cațra casa numai cel pedepsit rămâne singur! Ce vor dice consolarii, ce vor dice părinții, dacă el merge târziu la casa? Camerașii lui vor vorbi, tot despre el! În giurul se pruncul nu vede alta decât bancele, și păreții muți! În fine cuvântul „inchiș“ se conține în sine atăta prosaism, deșteaptă în memoria elevului numai lucruri neplăcute. Întreg spiritul lui este agitat. Căți prunci nu dice „mai bine se me bași“.

Influența pedepsei decesce, dacă se închid mai mulți elevi deodată, sau dacă elevii sânt sub supraveghere învățătorului. Cresce însă influența pedepsei, când elevul se închide în o altă oadaie străină, s'au când nu e supraveghat, și singur.

(Va urma.)

Loterie.

Mercuri în 30 August 1882.

Brâm: 84 15 29 71 25

Bursa de Viena și Pesta

Din 29 August n. 1882.

	Viena	B-pestă
Renta de aur ung. de 6% . . .	118 75	118 75
Renta de aur ung. de 4% . . .	87 85	87 85
Renta ung. de hârtie . . .	86 50	86 90
Impromutul drumurilor de fer ung. I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orientat ung. . .	135 —	134 75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	90 10	90 —
Obligaiuni ung. de rescupărarea pământului . . .	98 —	98 —
Obligaiuni ung. cu clauzula de sorșie . . .	97 50	97 75
Obligaiuni urbariale tomanșane . . .	97 25	97 50
Obligaiuni urb. tomanș. cu clauzula de sorșie . . .	96 50	97 —
Obligaiuni urbariale transilvane . . .	98 —	98 25
Obligaiuni urbariale croato-slavo-voivode . . .	99 —	—
Obligaiuni ung. de rescupărarea deșinei de vin . . .	97 50	97 50
Sorși unguresci en premii . . .	117 50	117 50
Sorși de regularitate Tesei . . .	110 70	110 75
Datoria de stat austriacă în hârtie . . .	76 85	76 75
Datorie de stat austr. în argint . . .	77 30	77 —
Renta de aur austriacă . . .	95 —	95 —
Sorși de stat dela 1869 . . .	130 50	130 —
Așțiuni de bancă austro-ung. . .	82 —	82 —
Așțiuni de bancă de credit ung. . .	301 50	299 —
Așțiuni de credit austr. . .	317 70	311 20
London (pe polița de trei luni) . . .	118 65	118 65
Serșiori funciari ale institutului „Albina“ . . .	—	99 75
Argint . . .	5 62	5 62
Galbene . . .	9 43	9 43
Napoleon . . .	67 90	67 90
100 marce nemșeci . . .	67 90	67 90

Nr. 222.

[182] 1—3

CONCURS.

Pe basa ordinațiunii Măritului consistoriu archidieceșan din 13 Iuliu

a. c. Nr. 1898 Scol. se escrie concurs pentru ocuparea postului de învățătoriu la școala română gr. or. din Mociu superior, protopresbiterat Branului, cu termin până la 12 Septembrie a. c. st. v.

Emolumentele împreună cu acest post sânt salariu de 100 fl. v. a. pe an.

Concurenții au a și asterne subscrisului petițiunile lor, prodate cu documentele recerute prin statutul organic și prin regulamentul congresual din anul 1878.

Brașov, 13 August, 1882.

În conțelegere cu comitetul parochial concenert:

Iosif Barac m. p.,
ca adstr. presb. al Branului.

Nr. 150.

[181] 1—3

CONCURS.

Spre ocuparea vacantei stațiunii învățătorești la școala noastră populară din Drăguș protopresbiterat gr. or. al Arăgului se deschide prin acesta concurs până la 19 Septembrie a. c.

Emolumentele împreună cu această stațiune de învățătoriu sânt:

1 Salariu anual de 200 fl. ce se vor plăti în rate lunare din cassa comunală.

2. Cuartir liber în edificiul școlalei constatător din 2 încperi și cuchnă.

3. Lemne de încălțit câte vor fi necesare.

4. Loc de legume în grădina școlalei.

Se cere dela concurenți, ca să și instruceze petițiunile lor cu atestatele necesarii în înfeșul Statutului organic și al Regulamentului provisoriu congresual din 1878.

Asemenea vor ave concurenții a produce atestat despre cunosința limbii maghiare, ca se o poată propune copililor în școală.

Comitetul parochial în conțelegere cu oficiul protopresbiteral.

Vasiliu Macsim m. p.,
adm. protopresbiteral.

Nr.13

[183] 1—3

CONCURS.

La școala normală capitală gr. or. din Săliște a devenit de nou vacant un post de învățătoriu, pentru care se escrie concurs, prelungă un salariu anual de 350 fl. v. a. solvind în rate lunare anticipative din fondul școlalei.

Doritorii de a ocupă acest post au să și adreseze suplicele lor de concurs, instruite conform „statutului organic“ și dispușițiunilor sinodale pentru școlalele capitali la oficiul protopresbiteral al tractului Săliștei în Sibiu până la 12 Septembrie a. c. st. v.

În conțelegere cu oficiul protopresbiteral al Săliștei.

Săliște 27 August 1882.

Comitetul parochial.

Oprea Breica m. p.
paroch.

Nr. 236.

[164] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învățătoreș la școala populară română gr. or. din Miluan până la 25 August a. c. se deschide concurs pre lângă următoarele emolumente:

1. În bani după repartițiune 100 fl.

2. În bucate 30 vice cucuz și sârmit cu vica cea mare.

3. În lumini 4 punți pentru învățătoriu.

4. În lemne patru orgii, din cari este de se încălți și școala.

5. Hartie pentru cataloage și liste 4 conți.

6. Cuartir liber în edificiul școlalei. Dela doritorii de a ocupa acest post, se cere de a fi pedagogii absoluiți proveșturi cu atestat de calificățiune și au de ași substerne petițiunile subscrisului oficiu protopresbiteral.

¹⁾ Vedi Pedagog. Bibliothek pag. 349. ²⁾ Vedi Volksschullehrer pag. 94. ³⁾ Vedi Lehrb. d. Erziehungs pag. 110. ⁴⁾ Vedi Praxis d. Volksschule pag. 39.

